

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Helyben:	Égész évre	Félévre	Negyed évre	Egy órára
	12 korona	6 "	3 "	1 "
Vidékire:	Égész évre	Félévre	Negyed évre	Egy órára
	20 korona	10 "	5 "	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltőbb Árszámítás mellett vétetnek fel

Istentiszteletünk újrendje.

Debreczen, szept. 10.

Debreczeni ev. ref. egyházköz-ségünk presbyteriuma egyik közlelbi közgyűlésén, mint tudjuk, azt a határozatot hozta, hogy a nagytemplomban ezentul reggeli 9 óra helyett 10 órakor kezdődjék az istentisztelet, míg a másik három templomban meg fog maradni az eddigi rend, vagyis azokban ezután is 9 órakor gyülekezhetnek fel istentiszteletre a hivek.

Régóta hangoztatják azt sokan városunkban, hogy azért nem mehetnek templomba, mert rájuk nézve nagyon korai idő a reggeli 9 óra, mint háziasszonyok például nem tudván ekkorra elkészülni háztartási teendőikkel. Nos tehát minden tiszteletet érdemel egyházköz-ségünk nagy érdemű presbyteriuma, mikor az ilyen hívők lelki szükségeire is tekintettel, alkalmat óhajt nyújtani nekik arra nézve, hogy fölkereshessék ők is Istennek a házat s kielégíthessék lelköknek Isten után vágyódó érzel-

meit. Ha van embernek vágya, melyet kívánatos és szükséges kielégíteni; ha van titkos emberi óhajtság, melyet lehetőleg be kell töltenünk: ez az, hogy nyujtsunk módot neki a világ nyugének levetkezésére és a magasabb, a mennyei tájékok felé való lelki szárnyalásra.

Most már azután azokon van ám a sor, kiket eddig legfentebb csak nagy ünnepeinken láthattunk a templomokban, hogy ezután töltsék meg színültig a mi, hatalmas arányokban épült nagytemplomunkat, mert a mily fölséges és fölemelő látvány szokott az lenni, mikor nagy ünnepeinken, avagy év utolsó és első napján színültig megtelnek annak csarnokai a hivek buzgó seregével, mikor ezer és ezer ajakról zendül ottan föl az isten-magasztaló ének, épen olyan véghetetlenül szomorú látvány az, mikor egy-egy közvasárnapon csak úgy cseng és leng néhány hallgató az ezrek számára emelt épületben.

Azt halljuk, hogy polgárságunk körében többen ellenszenveznek ezzel az új renddel, mint a mely sze-

rintök csak az urak kedvéért állított volna föl, holott szerintök nincsen különbség Isten előtt ur és az egyszerűbb ember között.

Többször hallottam, hogy a régebbi időben, talán az ispotály-templomban délelőtt 11 órakor volt az istentisztelet, a hova meg, a koldusok közé, az uri nők szerettek különösen eljárni. Nem tudjuk, mikor szűnt meg ez a 11 órai templomozás, de azt igen is tudjuk, hogy nagy kár volt azt megszüntetni, mert egyszerűbb embernek, uraknak, eselédnek és mindenkinek egyformán időt kell biztosítani arra, hogy az istenházat fölkereshesse. Épen ezért, mi azt hisszük, jobb lett volna egyszerre radikális eszközhöz fordulni, s azt mondani ki, hogy négy templomunk közül kettőben, az eddigi rendszer szerint 9 órakor, egyben 10 órakor, egyben pedig 11 órakor kezdődjék meg az istentisztelet, hogy melyikben mikor, azt a helyi viszonyokkal ismerős lelkészi kar, vagy presbyterium könnyen megállapíthatta volna, De hát ezen most egyelőre tul-

T á r c z a.

Látogatás a diós-győri vasgyárban.

A „Debreczeni Hirlap” számára írta:
Csiky Lajos.

Mostanában többször megfordulván Miskolczon, fölébredt bennem a vágy, hogy meglátogatom az oda közel eső diós-győri vas és aczél gyárat s az ehhez kapcsolt munkástelepet, előre is tudván azt, hogy most a gyár is, de főként ennek munkástelepe az osztrák-magyar monarchiában létező összes munkástelepek között, általános elismerés szerint a legmérsékeltőbbnek tekintendő.

Vágyamnak, hogy oda elmehessek, kívánságomnak, hogy lehetőleg teljes képet nyerjek e nagymérvű ipartelepről: kedvezett jó szerencse. E nyáron tett utazásaim közben megismerkedtem a gyár egyik legelőkelőbb tisztviselőjével, debreczeni főiskolánk volt növendékével, itteni társadalmunk több előkelő családjának közel rokonával, az örökvidám kedélyéről ismeretes, most már állandóan Debreczenben lakó Soltész Farkas tétéleni ev. ref. lelkész fiával, Dr. Soltész Károly gyári főorvossal, ki lekötözött szívél-

lyességgel hívott meg magához, s azon ígéretet tevő, hogy majd ő maga fog vezetőm lenni, s megmutogat minden érdeemes látványt a gyárban és telepen.

»Örömet teszem ezt,« — mondá a főorvos ur, — »hogy legalább részben leróvhasam hálámat a debreczeni kollégium, ama rám nézve feledhetetlen emlékű intézet iránt, melynek egykor tanítványa voltam. Örülök, hogy ama kollégium egyik tanárának valami szívességet tehetek.«

Adjon is a jó Isten ennek az én áldott alma maternek minél több ilyen háládatos tanítványt, ki nagyra becsült, mélyen tisztelt nevet vivén ki magának a társadalomban, vissza tud lelke legjobb gondolataival, szive legtisztább érzelmeivel szállani ehhez az anyaiskolához, melynek vidám, rajongó ifjúsága lármájához és komoly törekvéseihez ő is hozzájárult annak idején a maga quotájával.

Nem tudok, és sohasem is akarok száraz reporteri hangon írni. Bocssáson meg tehát én nekem e b. lap minden olvasója, ha cikkem sorai közül az egészen szubjektív érzelmek porai is előcsillámlanak. Ilyen vagyok, s úgy írok, a milyen vagyok.

Folyó hó 11-én, pontosan az előre meghatározott órában, két ifju unokaöcsém, mis-

kolczi diákok társaságában megjelentem a főorvos ur lakásán, ki haladék nélkül utrakelt velünk a gyár és munkástelep megmutogatására. »Nagy ut áll előttünk,« mondá »és ennünk kell.«

Arról akarok hát elszámolni, hogy mi mindent láttam négy óra alatt.

És ha most itthon, íróasztalom mellett ülve, rendszerbe akarom szedni azt a füstfellegben, izzó tüzlávákban gomolygó, fül siketítő zajban, vas- és aczél lemezek pengésében előttem tánczoló, s minden ízében az emberi észnek az anyag fölötti diadalát, a modern technikának dicsőséges haladását mutató képet: igazán mondom, nem könnyű feladat áll előttem. De hát, én Istenem, laikus tekintettel néztem ott mindent, laikustól senki sem var ezen a téren, szakszerű leírást én tőlem.

Megjegyzem mindenekelőtt, hogy a diós-győri vas-és aczélgyár 1880-ig folyton a legnagyobb anyagi bajokkal küzdött, s abban az évben a közmunka — és közlekedési (most kereskedelmi) minisztérium alá jutván, a m. kir. államvasutak gépgyárának igazgatósága alá helyeztetett, s más helyre, Miskolcz közelébe helyeztetvén át, teljesen átalakított, s a korábbival össze nem hasonlítható arányban megnagyobbított, és gaz-

Legjobb, legüditőbb és legolcsóbb a

SZOLYVAI ÁSVÁNYVIZ

kiváló gyógyhatású kőszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, gége, és tüdőbajok esetén.

Borral vegyítve a legjobb asztali viz.

Kapható minden fűszerüzletben, vendéglőben

vagyunk. Fogadjuk a határozatot, úgy a mint van, fogadjuk tisztelettel, fogadjuk szeretettel. A nagy gazdálkodással megáldott földbirtokos vasárnap reggeli fél 10 órára hozza rendbe gazdálkodásának szombat estéről felmaradt ügyeit eseléideivel, napszámosaival; a sok gyermekkel megáldott édes anya, vagy a nagy háztartást vezető urnó ugyanarra az időre hozza rendbe minden dolgát: s hadd jöjjenek vissza azok a régi szép idők, mikor közvasárnapokon is ezer és ezer ajakról zengett az ének a mi Istenünknek itteni dicsőséges Sionában, mikor ezreknek ajkairól szállott föl az imádság az azt meghallgató nagy Istenhez.

Mutassa meg Debreczen városának református közönsége, hogy nem aludt még el lelkében a vallásosság szent tüze, hogy az a régi egyháziasság, mely csodákat tudott művelni apáink idején, mint élő örökség szállott reánk át, gazdag lelki birtokunk gyanánt.

— y. s.

Hüvös idők.

— szeptember 10.

(y.) Mint a szeptemberi esték sompolygó, gonosz indulatu szellői, melyek begombolkozásra készítetik a didergő járókelőket; hüvös és barátságtalan hírek, szavak metszik át a levegőt, férköznek az emberek fülébe, amiktől elkomorodik és kedvét veszti, aki hallja.

dagon jövedelmező iparvállalattá tételét. Megnéztük mindenekelőtt a gyárépületek aljában fekvő fogyasztási egyesületi helyiséget. Az intézet hivatalnokai és állandó munkásai részére nevezetesen 1884 október havában fogyasztási szövetkezet alapított, mely a kereskedelemügyi minisztérium részéről messzemenő kedvezményekben részesül. Ezen szövetkezet havi forgalma átlag 3500 ft.

Tagja lehet az intézet minden hivatalnok és alkalmazottja, egy 20 koronás részvény megvételével, de úgy, hogy egy tag legfentebb tíz részvényt vásárolhat 200 korona értékben. A befizetett részvény-díjért 6% perczent fizettetik vissza s a tagok a legkülönbözőbb étel-, italneműekkel, ruha szövetekkel s háztartási szükségletekkel láttnak el olcsó áron az egyesület által, és pedig egy-egy hónapra mindenki hivatali fizetésének, vagy átlagos keresetének egy havi erejéig.

Hogy milyen áldással működik ez az egyesület, megmutatja az az egy adat is, hogy a munkások télen négy fillérért fél literre menő theával láttnak el, melyben kellő mennyiségű rum és cukor is van. Azért állított föl ez az egyesület hogy főként a gyári munkásokat megmentse a lelketlen üzerek által való kiszipolyoztatástól, és hogy olcsó áron szerezhessék be mindennemű élelmészeti, ruházatközlési és háztartási szükségleteiket.

Itt említjük föl, hogy kívül a telepen, melyről később szólunk, egy 10,000 ft. havi forgalommal működő mészárszék is van,

A gondtalan, heves nyár után itt az ősz, mely hangulatával végigsöpör az örvendezők arcán s szívökbe ülteti a nyugtalanságot.

Nem az foglalkoztatja az emberek gondolatát, hogy az orosz visszavonásnak mi lesz a sorsa. Chinában, nem az, hogy Roberts anektálja e Transzvalt, nem az, hogy Körber döntött-e, vagy sem, még csak a közigazgatási tanfolyamok beiratási sikerei sem és a választások legkevésbé: hanem az, hogy rosszul megy az üzlet, baj van mindenütt.

Mikor az üzletek rosszul mennek, hátérbe szorul a politika, különösen a mi belpolitikánk, mely egymásra agyarkodó nagy gyermekek gyermekjátéka csak.

Ilyenkor a szóvilongásoknak elvész a hatásuk, az emberek a beszédek helyett a „Közgazdaság“-ot olvassák és jegyzeteikben lapozgatnak. leginkább pedig pénzüket olvassák, hogy megtudják: mennyi hiányzik fizetési kötelezettségük összegéből.

Járjunk akármerre, kicsinyek és nagyok, vidékiek és fővárosiak között; egy a kép és egy a hang mindenütt. Elcsüggedve, kedvellenül, töprengve áll a kereskedő, a moderna világ ez általános közvetítő bankárja s ha neki nincs péaze, nincs senkinek.

Rosznak az üzletek; nem fizetnek és nem vásárolnak az emberek: nincs pénz.

Mint egy szörnyeteg pók nehezkedik ez a veszedelem a világra s egy nagy pókháló szürkéségével borít be mindent.

A magyar kezd bejőnni a közgazdaságba. Azt sugja neki valami, hogy nem csak kokárda, meg zászló, meg politikai velleitás van a világon, hanem az általános hogylétbe beleszól a nemzet vagyoni kérdése is.

S a törvényjavaslatot, mely a házi butorok letogalhatatlanságáról szól, olyan

melyet az igazgatósággal kötött szerződés alapján egy bérlő tart fent, ki szerződésileg kötelezve van az intézet tisztviselőit és alkalmazottjait a miskolczinál 8 fillérrel olcsóbb áron jó és egészséges marha és disznóhussal látni el.

Ugy a fogyasztási egyesület épületében, mint itt a mészárszékben nagy gonddal vezetett bevásárlási könyvekkel látják el az egyes vásárlókat.

I.

A gyár.

Lépünk be immár, miután megnéztük az orvosi irodát és a hatalmas arányokban épített igazgatósági épületet, — lépünk be magának, a gyárnak területére.

Megismerkedhetünk itt a kulturának történetében oly hatalmas szerepet játszó vasnak és aczélnek előállításával, használhatóvá tétele módjával.

A vasról tudhatjuk, hogy az mint termésem, mint ásvány vagy földi, vagy égi eredetű s az utóbbinak meteorvas a neve. De a mennyiben a földön talált legtöbb termésvastömegek a meteorvas tulajdonságait mutatják, azokat is égi eredetűeknek kell tekintenünk.

De van egészen határozottan földi eredetű vas is, úgy hogy földi vasról is szolgáhatunk.

Érdekes tudnunk, hogy közép-és észak Európában a vas ismeretét valósággal az árja népek terjesztették el, kik közül a kelták már K. e. 2000 évvel az Atlanti tenger partjáig jutottak.

örömrivallgással fogadja a nép és a sajtó mintha csak a honvédség tüzéséget kapott volna.

Az őrlési forgalmat, a szeszkontingenst a papirgyártás végrendelet kelt akkora vitát, mint hajdan valami moiori zászlóaffér.

S egy percze az a szónoklás is elhallgatott, mely a liberálisok és konzervatívok közt levő szakadék egyik és másik oldaláról harsogott és, elhallgatott, mert nincs közönsége. A szónokok a magok gyönyörűségére himnusoznak és káromkodnak.

Mert kétféle Magyarország van, egyik amelyik verejtékezve töri magát az életért és az adóért, az egyensúlyért. a másik a nemzet virága, mely felet a magas ideák étherében végzi gyönyörködött dolgát, márkiki a maga közönségének.

A megnyugvás, a bizonyosság ilyenkor az olyan helyeken található fel, melyek nem hódolnak az üres mulatságok kultuszának s nem forgandó jelszavak körül tánczolásában, hanem a számvető tábla és vasmerő kalapács kezelésében keresik munkájukat.

A hüvös idők borzongató fuvalmai ellen ott szolid falak árnya kínál nyugalmat s ott bevont vitorlákkal várhatják meg újra, mig derülni kezd.

A mi városunknak tapasztalatokkal kibélelt régi falai közt hihetőleg nem szed annyi áldozatot ez a financiális influenza, mint ott, a hol a széllel bélelt külsőségek papirházaiban henczegték eddig azok, akik most annyira dideregnek.

A lassan járó, tovább érő polgárfelfogás óvatossága, egyszerűsége ilyenkor beigazolja helyességét, ennek a felfogásnak szellemében rakjuk le tehát fundamentumköveit egész városunk fejlődésének.

Csak a tisztos ősök nyomait kell követnünk.

Az európai népek között a görögöknél a vasnak még csekély szerepe volt, mert a fejlődő vasipart a francziai bronzipar áru nyomták el.

A trójai háboruban még a vasnak igen nagy értéke volt, a mennyiben azt jutalmul adták, sőt csereáru gyanánt is használták.

Adatok vannak azonban arra nézve is, hogy a görögök értettek a vas és az aczél feldolgozásához, s ebben a tekintetben sokat tanultak a chalibocól, attól a néptől, melyről Homerus is megemlékezik, s mely elsőrendű vasipart üzhett. Országukat már teschylos, a ki K. e. 500 évvel élt, a vas anyanyelvi szagának nevezi; Aristoteles pedig leírja, hogy a vasérczetek a folyó görög kövei közül válogatják ki és egyszerű tüzhelyekben olvasszják meg, s ha tisztább vasat akarnak készíteni, az érczetek jól megmossák és pirimachus kővel keverik.

Hazánkban az Árpádok idejében üzött vasgyártásról keveset tudunk. Midőn a magyarok ez országot elfoglalták, a felvidéken Bana, vagy banya várát találták, ebből lett későbbben Selmezbánya.

A hazai vas iparra nagy fontosságu volt az a tény, hogy a magyarok és Morvák, mint szövetségesek, 953-ban Csehországban Csaszlan vidékét elfoglalták s az itteni bányákból munkásokat telepítettek a mai Selmezbánya, Kőrmöcz és Beszterczebánya vidékére.

Hasonló betelepítések később is voltak; ezek között legfontosabb az, a melyet V. István magyar király eszközölt, ki 1271-72 között a Garam folyó melletti bányahelyekre telepített stájer, vasmunkásokat Dobsina vas-

— Az 1901-iki költségvetés. A költségvetést a pénzügyminiszter október 10-ikén fogja a képviselőházban bemutatni. Hir szerint az 1901-ik évre bemutatandó mérleg valamivel kedvezőbb lesz az ideinél. — Megjegyzendő, hogy daczára a beruházásokról szóló külön javaslatnak (amely még a költségvetés előtt fog tárgyalatni, magában a költségvetésben a szokásos beruházások a jövő évre is ugyanolyan összeggel szerepelnek, mint az idén. Vagyis a külön beruházási javaslat miatt nem redukálták a költségvetésnek beruházási rovatát.

A miniszterelnök. Széll Kálmán miniszterelnök még szombaton este Rátótra utazott, ahonnan ma Bécsbe utazott. Utazásának célja, hogy a magyar kormányt képviselve az udvari kápolnában Erzsébet királyné emlékeztetőre tartandó gyász-istentiszteleten, melyen az uralkodóval élén a királyi család is jelen volt. A miniszterelnök szerdán már ismét Budapesten lesz és elnökölni fog a kabinetnek e napon tartandó tanácskozásán; a jövő hét hátralevő részét is Budapesten fogja tölteni. Budapesten lesz a miniszterelnök abban az időben is, mikor a perzsa sah a magyar fővárosban időzik.

Hegedüs miniszter Párisban.

szept. 10.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a kiállítás megtekintésére Párisba utazott.

A pályaudvaron Lukács Béla kormánybiztos fogadta. A délelőtt folyamán a miniszter több pavillont tekintett meg. Déli 12 órakor fogadta a magyar pavillon huszártermében a kormánybiztosság, a párisi helyi bizottság és a felügyeleti tisztviselői kar tiszteletét.

Lukács Béla üdvözlő beszédét intézett a miniszterhez, ki válaszában kijelentette, hogy kezdettől fogva a következő szempon-

tpara már XIV. század elején a kiválóbbak közé tartozott, de hazánkban a vasipar főként a század közepén vett nagy lendületet, s az 1867-ben beállott alkotmányos minisztérium gazdasági politikája következtében a nyers vastermelés a hatvanas évek másfél millió bécsi mázsa-ra már harminczfél millió-ra emelkedett. A kincstári vasgyártelepek fejlesztése érdekében Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter 1881-ben központi vasútigazgatóságot szervezett, melynek élére egy szakértő minisztertanácsost állított. Ekkor kezdődtek meg azok az igazán nagy szabású átalakítások, a melyeknek köszönheti a diósgyőri vasgyár is mai nagyságát.

A mi pedig az aczél illeti: azt a kovásolható vasat, mely bizonyos hőmérsékletig izzitva és ezután hirtelen lehűtve megkeményedik, aczélnek, és a keményítés műveletét edzésnek nevezzük.

Ennek a vasnak és ennek az aczélnek előállításával, illetőleg a vasnál használhatóvá tétele módjával ismerkedünk meg tehát a diósgyőri hatalmas nagy gyárban.

Ha elég erős az idegeeted, jöjj és tégy velünk egy sétát a zugó forgalomban. De vigyázz, hogy val miképen egy izzó vas darabra ne lépj, melyek bizony itt-ott elszórva hevernek a földön, s a munkások, rettentően nehéz elfoglaltatásuk közepette, a legjobb akarat mellett sem tudnak tégedet minden pillanatban valamely óvatlan veszélyre figyelmeztetni.

Foly. köv.

tok vezérelték Magyarországnak a kiállításon való részvétele körül és pedig, hogy az ország állami és közgazdasági önállóságát a világ előtt kidomborítsa és hogy a nagyfrancia nemzet szívében, a civilizáció e fényes központjában biztosítsa magának az ilyen nemzetek rokonérzését, szerezzen — tekintélyt és kellő megbecsülést. A céloknak kiállításunk teljesen megfelel és örömeire szolgál, hogy szívből jövő igaz elismerését fejezheti ki első sorban a kormánybiztos tisztviselői karának és a közreműködő összes hazafiainak, valamint a párisi helyi magyar bizottság tagjainak.

A kormánybiztos ezután az összes jelenvölteket bemutatta a miniszternek. Miután a lókiállítás két nap múlva véget ér, Hegedüs miniszter, Lukács kormánybiztos, Miklós Ödön helyettes kormánybiztos és Vértessy tanácsos kíséretében Vincennesbe ment, a lókiállítás megtekintésére, innen visszatérve a vasuti kiállítást tekintette meg.

Egyről-másról.

Párbaj, vagy válóper?

Egy férj panasza.

Moróczos János ur, érdemes szabómeister Bergengőczfalvának, dühösen rontott be Bergengőczfalva egyetlen fiskálisához, Bélyagos Mártonhoz.

Az érdemes férfitu kikelt ábrázata azt mutatja, hogy nem találná fel ugyan a puska- port, ha elfelednék véletlenül a gyártási módját, de most nagy tettekre látszik elkészülve lenni.

Meg is kezdé az a panasztát illetéknépen, a mint leíródik:

— Igenis, tessék nekem tanácsot adni, párbajra hívjam-e a postamesier urat, vagy válópert indítsak a feleségem ellen?

Mert ugy esett a dolog, a mint tudni tetszik, hogy én János vagyok, a feleségem pedig Róza nevetnyert a keresztségben.

Azt is bölcsen méltóztatik tudni, hogg a kalendáriumban 16 János nap esik minden esztendőben, a melyeket én mindig megtartottam pontosan és — akku rátosan. Mert hát dukál. Igenis.

Hiszen tetszik tudni, az elfogyasztott rengeteg borokból és peccenyékből illően ki méltóztatott a részét venni, mindenkor.

Nem is azért mondom, hogy felhánytorgassam, hanem a dolog rendben levősége miatt.

No de telt is. Hisz a feleségem jécskán hozott a házhoz, azaz a házat is ő hozta, no meg a mesterségem is jól ment.

Hát az én Rózám mód nélkül megharagudott reám, a miért 16-szor kellett neki egy évben János napi vacsorát rendezni s kereken a tudomra adta, hogy ezentul csak olajba főzött János napját fogjak megünnepelni, a többi kárpótlásán pedig a Rozália napját.

Belenyugodtam azon módon.

Most is megtartottuk. Tetszik tudni, hiszen ketten birtuk a legutóljág.

Mikor aztán a tekintetes komám uram is hazaszállingózott, eszembe jutott megnézni, hogy a pinczében rendben van-e a hordók csapja?

Mert kár volna abból csak egy cseppet is a homoknak meginni.

Le is mentem rögtön. Gyertya volt

kezemben s uramfia. mit látok a pinczében . . . a posta mester urat, meg a feleségemet, az én drága Rozáliámat.

Kiment az én fejemből mindenféle mámor tekintetes komám uram rögtön s galéron ragadván a tekintetes postamesier komámuramat, ugy megráztam mint ama biblia személy azt a bizonyos varga mesterembert.

Aztán tessék elképzelni, még ő is nyakon ütött, a feleségem czirogatásait nem is említve s azt mondta, hogy a csapat mentek le vizsgálni, dehogya a bor elcsepegjen, hátha hiba akadt volna.

Hát hiszen tetszik tudni, becsülöm én a postamesier urnak az én vagyonom megőrzésére irányult minden törekvését s aztán nem is feledtem el, hogy az én Rozáliám sok esztendőket töltött az ő házában, mint gazdasszonya, — sok jót is tett velünk a posta mester ur, még a szőlőjét is ránk iratta, mikor a filoxera a tőkét már kipusztította. de még is volt előtte megyszörnyű bökkenő.

Hogy a csodába akartak együtt utána nézni a sötét pinczében a bor csepegésnek, mikor nem vittek magokkal — gyertyát.

No hát tekintetes komám uram, most álljon elő. Párbajra hívjam-e, mondja, azt a vén kandurt, vagy beadjam a válópert az asszony ellen . . . ?

Az ügyvédi tanács az volt, hogy nem kell mindjárt mindenből rosszat gondolni.

Legjobb lesz ha még két János napi estélyt kicsikar feledésül a feleségtől s ha névnapok után a pinczébe mennek, együtt menjenek s János ur tartsa a gyertyát a — csap megnézéshez.

Fecsegő.

Színház.

* **Szinidényünk** e hó 29-én fog megkezdődni, A társulat pár tagja már e hét végén városunkba érkezik, valamint itt lesz Komjáthy színigazgató is, miután a bérletet személyesen akarja megcsinálni. A társulat 28-án érkezik meg.

* **A karmester meggyógyult.** Szintársulatunk kitűnő karnagya: Z u o j e m s z k y Gyula a mult szinidényben egy erős meghülés következtelen igen szokszor betegeskedett, ugy hogy helyettesekről kellett gondoskodni. Akitűnő gyógykezelés és ápolás visszaadta a derék karnagy egészségét és már működik is.

* **K. Kopácsi Juliska és a persa sah.** A persa sah európai utjában elment Marienbadba is fürdőzni s egyik kedvelt szórakozása az ottani színház előadásainak látogatása. Ott vendégszerepel K. K o p á c s y Juliska is, a mi szintársulatunk volt tagja a ki nagyon megtetszett a persa sanhak mert szertartásmesterével meghívta a művésznőt szalonjába, hogy néhány magyar nótát énekeljen. A művésznő a sah kívánságára magyar nemzeti öltözetben énekelt.

Szintársulatunk M.- Szigeten először adta — mint tudósítónk jelenti — Goldfäden Dávidnak, a Sulamith szerzőjének, C s i l l a g f i a című, legújabb dalművét, melyet zsufoolt nézett végig.

NAPI HIREK.

Évmegnyitó a főiskolában.

A haza különböző bérceiről, völgyeiről és rómáról ismét fölüdülve jöttek össze a kálvinisták legnagyobb és legrégebb főiskolájába a diákok.

Megint vidám hangulat uralkodik a fehér-falu csetusokban, a pódiumokon és a kolégium udvarán épen úgy, mint a porta előtti akácium téren.

Theologus, jogász, tanítóképezdész és gimnázista egyforma kedélyességgel beszélget nyári élményeiről, melyek között domináló szerepet játszik az — első szerelem, no, meg egy kicsiny hárijánoskodás is, mondaná Sipulusz, ki annyira érdeklődik a debreczeni ev. ref. főiskola coetus multja iránt, hogy még tavaly elkérte a P a n n o n i a című diákszoba évkönyveit s még most is tanulmányozza nagy gyönyörűséggel az anynyi introitust látott szoba annáleszeit, melyek nem egy ma már híres férfiú nevét is rejtegetik.

Azóta más lett a diákélet is, nincs már meg az a pátriárkhális szeretet, mely az összetartozandóság érzetével annyira jellemezte a tógás, sőt a későbbi diákokat is.

Ma már úgy áll a dolog a debr. főiskolában, hogy a jogász a theologust, a theologus és jogász pedig a preparandistákat nézik le egy huron való pendüléssel, pedig mindnyájan egyformán élvezik az alma mater jótéteményeit, ha másban nem, abban, hogy annak köszönhetik előbb, vagy utóbb az életben tudományjal elért sikereiket.

Beh, szép volna, ha a ma 9 órakor az oratóriumban tartandó évmegnyitó istentiszteleten igazán gondolkoznának a fonákság fölött, mely lehetetlenné teszi, hogy együtt legyenek mindannyiszor, valahányszor ideálisabb eszmék és törekvések lobogója alá kellene sorakozni.

Az ellenségeskedés halála mindennek, a mi szép, jó és igaz; pedig az ifjuságnak ezekért kell egy szívdobbanásban lekedesnie.

A tanév megnyitását illetőleg a következő meghívást bocsátotta ki az akad. igazgató:

Az ev. ref. főiskola összes tanszakainak megnyitási ünnepélye folyó 1900. évi szeptember hó 11-én délelőtt 9 órakor leend. Előzetesen gyülekezés délelőtt fél 9 órakor a kistanácsteremben (új épület, I. emelet); 9 órakor ünnepélyes istentisztelet a főiskola oratóriumában, melyen imádkozni fog Csiky Lajos főiskolai lelkész. Istentisztelet után a kistanácsteremben a főiskolai hatóságok és képviselők üdvözlése az akad. igazgató által, majd a diszteremben dr. Bartha Béla ez évi akad. igazgató fogja székfoglalóját megtartani.

— **A magyar protestáns irodalmi társaság** szeptember 18-án és 19-én tartja nagy gyűlését Pozsonyban. A gyűlésre nagy előkészületek folynak. Már eddig is több mint száz résztvevő jelentkezett, köztük számos kitűnőség, mint: Hegedüs Sándor közlekedésügyi miniszter, Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi államtitkár

Prónay Dezső br. főrendházi tag, a magyar ág. ev. egyház egyetemes főügyelője. Több előkelő szerepet vivő férfiú, köztük: Darányi miniszter, Tisza Kálmán, Ferencz József unitárius püspök stb. kimentette elmaradását. Igen érdekes Bánffy Dezső bárónak Günther M. V. kir. tanácsos, pozsonyi rendező-bizottsági elnökhöz intézett levele, melyben többek közt ezeket írja: »Őszinte örömmel vennék rész a nagygyűlésen, ha véletlen körülmények nem gátolnának és ha elmaradásom talán éppen a tartandó ünnepségek fénye és nyugodt lefolyása érdekében nem volna indokolt.«

— A közigazgatási tanfolyam

legelső előadása tegnap d. e. volt; de mielőtt erre került volna a sor: Weszprémy Zoltán, vármegyei főjegyző, a debr. községi közig. tanfolyam miniszter által kinevezett igazgatója, megnyitó beszédet mondott a keresk. akadémiának a közig. tanfolyam előadásaira átengedett termében, mely lendületes megnyitó beszédében erélyesen hangsúlyozta a buzgólkodó igazgató, hogy ma csak korrekt képzettség- és műveltséggel lehet haladni az élet valamennyi pályáján s e mottóból kifolyólag lelkiismeretes kötelesség teljesítésre hívta fel a teljes számban megjelent hallgatók figyelmét, kik lelkes éljenzésel köszönték meg az igazgatónak a jó tanácsokat.

Majd Kozma László lépett a katedrába s mielőtt megnyitotta volna az előadást: Erzsébet emlékezetének szentelt rövid; de annál meghatóbb beszédet, melyet az elérzékenyült tanfolyami hallgatók végig állva hallgattak meg.

A poétikus gyászbeszéd legmegkapóbb része volt, midőn azt emelte ki Kozma László, hogy mennyire szerette a magyar nemzetet. Olyan volt Ő nemzetünk sok vihart és gyászt látott; de azért életerős fáján, mint a repkény, ki ölelő karjával csüggött Magyarországon.

A remek beszéd után megnyitotta az előadást.

A mi a párhuzamos osztályokat illeti, tudatjuk, — hogy a felterjesztést megtette Weszprémy Zoltán, igazgató, a miniszterhez, kitől a napokban már várható a döntés.

— **A hajdu bősörményi gyógyszerár** ügye végleg eldőlt annyi vajadás után, amennyiben a közigazgatási bizottság Bernáth Miklóst, a kiváló képzettségű helybeli gyógyszerészt, választotta meg.

— **A vendéglősök kongresszusa** holnap nyílik meg Aradon, melyen Debreczenből a következők fogják képviselni az itteni vendéglősöket: Dr. Benedek János, jogtanácsos, továbbá a vendéglősök közül: Hauer Bertalan, ipartársulati elnök, Németh András, Privitzer József, Mílócker Lajos, Erőss Jakab, Kemény János, Márkus Jenő, Spornyi Gyula és Törő Imre, kik két koszorut is visznek a szabadságharc vértanúinak szobrára. Az egyikkel a debreczeni vendéglősök koszorúzzák meg a hőstelkü hazafiak szobrát, mely koszorú felírást viseli:

»A vértanúk dicső emlékezetének.«

A másikat pedig a debreczeni pinczeregylet adja e jelmonddal:

»A szabadság vértanúinak.«

— **A pálinka.** Csönka István már régóta általánosan ismert egyéniség Homokátczán. Tulságos részegeskedéséről ismerték őt a legnagyobbtól a legkisebbig. A napokban is részegen ment haza; de semmi kellemetlenséget nem tett. — A mint fölbredt azonban, kést vett elő és azzal feleségét és gyermekeit megakarta ölni. Tervét azonban végre nem hajthatta, mert idejében rendőrt hívtak, aki elvette kezéből a kést, őt magát pedig a rendőrségre vitte. Itt orvosilag megvizsgálták és azt tapasztalták, hogy nála a delirium már örülétté fajult. Ezek alapján a kórházban az örültek között ápolják.

— Takács Zoltán bankógyára.

A bankócsináló ügyvéd ellen megindult bübügyi vizsgálat számai egyre messzibbre terjednek. Kisült már, hogy Takács Zoltán bankójának voltak Sárospatakon is tagjai s volt ott bankóprés, a melyet már meg is találtak. Takács Zoltán ugyanis Oravetz Jánossal együtt junius közepétől augusztus 21-ig Sárospatak alsó határán Szabó József gazda tanyáján működött. Takács többször járt Sátoralja-Ujhelyen is, a hol azt beszélik, hogy több hamis százast hozott forgalomba. Szabó Sándor tanyáján tegnap Bartha József főszolgabíró Jeszenszky detektív-felügyelővel és két detektívvel házkutatást tartott. Megtalálták a bankóprést, a melyet Lipcsében csináltattak. A bankóprésen kívül több klisé is találtak. Takácsék ezzel a géppel 243 darab hamis százast csináltak. Szabó Sándort, Imre fiával együtt, a kizsintén bele volt avatva a bankógyártás bűnébe, azonnal letartóztatták és Budapestre hozták. A sátoralja-ujhelyi rendőrség is megindította a nyomozást az értékesített hamis bankók dolgában.

— **Kaszáló-átadás.** Eelhivatnak az alább megnevezett kaszáló-birtokosok, hogy a kintett napokon reggeli 9 órától, délután 4 óráig a kaszálójukban tartózkodni és a kiküldött bizottságot bevárni szíveskedjenek. Szept. 13. csütörtök. III. Halápon: Kulcsár Gáborné (Böszörményi R.) Kossuth-u. Veszprémy László, örökösök. Egymalom-u. 7. — Özv. Szilágyi Istvánné. Rótvös-u. 23. Miskolczy Mihály, örökösök. Paicsirta-u. 4. — Antal Bálint, Nyil-u. 28. — A pénteki napra szóló felhívást tapunk holnapi számában fogjuk közölni.

— **Biztosítási tárgyalás.** A Debreczenben elhelyezett m. kir. honvéd csapatok részére az 1901. évre szükséges, termény és anyagjárandósági cikkek szállításának biztosítása tárgyában folyó év október hó 10-éa délelőtt 10 órakor ezen ezred kezelő tiszt irodájában (Péterfia laktanya I. emelet 15. sz.) biztosítási tárgyalás fog tartatni, a hol az erre vonatkozó szállítási feltételek füzetébe az érdeklődők a hivatalos órák alatt bármikor betekinhetnek.

— **Kamarai közlemények.** A debreczeni m. kir. dohánygyár négy munkaterme 130 cz. m. magas faburkolattal lesz ellátandó, mely munkát kivételére f. hó 14-vel lejárattal nyílvános ártejtés tartatik. — A m. kir. államvasutak igazgatósága az egy évre szükséges vasuti kéreg menetjegyek beszerzésére f. hó 14-iki lejárattal ártejtést hirdet. — Szükséglet 30 millió darab. — A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1900 évben

szükségelt vonatok villamos világítására alkalmazandó akkumulátorok szállítására f. hó 15-iki lejárattal nyilvános pályázatot hirdet. — A m. kir. államvasutak f. hó 15-iki lejárattal a következő üveg neműek szállítására hirdet pályázatot: lámpa üveg, rubin vörösmaragd zöld üvegekre, üvegtáblákra, és tükrökre. — Mindazok a kik ezen szállítások iránt érdeklődnek, a hirdetményeket, ajánlati mintákat kamaránknál megtekinthetik. — Debreczen 1900 szeptember 6. — Kereskedelmi és iparkamara.

— **Elveszett.** Perczel Etelka k. a elvesztett a nagytemplomtól a Szt.-Anna és Batthányi-utcán végig menve Pájer üzletéig egy ezüst lánczot, melyen több jou-jou és egy arany lóhere csüngő volt. A becsületes megtaláló, ha a bűnügyosztálynál jelentkezik: méltó jutalomban részesül.

— **A czipész és csizmadia munkások** és kis iparosok szakegyületének a múlt hó 25-én rendezett estélyén felülfizettek: Szikszay Gyula 10, Varkoly József 6, Kohn Lipót, Nagy János, Nagy Lajos, P. Nagy Lajos, Stiber János 5—5, Cziczó Lajos, Kurucz Miklós, Madai Imre, Ulman Károly 4—4, Cziczó János, Klár Adolf, Kostya János, Lókodi Sándor, Maternik Lajos, Schaff János, Simon Imre, Weidner Gusztáv 3—3. Kupecz Mihály, 2 k. 40 fillér Debreczeni Lajos, Lechner Károly, Komáromi József, Kecskés Péter, Mauk József, Nemes Gábor, F. F. Réthy György, Rüszt Ferencz, Varga József, Weisz Jakab 2—2, Ármós József, Kin Péter, Kizmi György, Jándi Mihály, Szibrincz Mihály, Szathmáry Ferencz, Szücs János és Tóth Imre 1—1 korona, ifj. Illés Sándor 80 fill, Hasenröhl Alajos 60 fill. és Szabó György 40 fillért. Fogadják kegyes adakozásukért ez uton is köszönetünk nyilvánítását az egyület nevében: Széplaky József, elnök; Varkoly Gyula, jegyző.

— **A nap hőse.** A helybeli lövész egyesület szombaton és vasárnap tartotta ez adai diszlövészetét. A két nap hőse Fodor József városi mérnök volt, ki az első díjon kívül több díjat vitt el. A második nyerő Baum Miksa, a harmadik Szabó Sándor volt.

— **Fekete Ede műlovardája** tegnap este is színültig megtelt közönséggel, melynek soraiban a legelőkelőbb osztályból is nem egyet láttunk, kik mindnyájan jól mulattak az egész előadás alatt, melynek legkiemelkedőbb pontjai még mindig: Miss Paula, a sodronyművésznő, ki könnyedséggel járkal, forog, sőt tánczol is az egy szál huzalon. Tegnap is kitűnő hatást érték el a műtornászok bemutatói is; de legkülönösebb érdeklődést Zinner athléta keltett ki — mint a műsor előre jelezte — birkózott egy versenytársával: Zemeny György bányászszal, ki szintén trikóban jelent meg a porondon; azonban — hiszen előre látni, sőt tudni lehetett, — alig 4 perc mulva legyőzött volt a 100 frtért versenyző műkedvelő athléta, kinek erejét nem lehet tagadni. Mint értesülünk, ma ismét versenybirkózással ér véget az előadás, melynek valaennyi száma a legelőkelőbb hangulatban és bámulatban képes tartani az embert mindvégig. Fekete Ede változatos műsora, — magyar lovardáját ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Orvosi körökből.** Dr. Bruckner Ernő, m. á. v. egészségügyi tanácsos, tb. városi főorvos, két hétre terjedő tanulmányutjáról ma haza érkezett s orvosi gyakorlatát folytatja.

— **Táncztanítás.** Alföldi Károly táncztánár, teljes kényelemmel berendezett táncziskoláját folyó évi szept. 12-én megnyitja. Beiratkozások eszközölhetők bármily időben lakásán: Péterfia u. 2. sz.

x Szabó Zsigmond helybeli előnyösen ismert fűszerkereskedő által, mai számunkban közzétett »BIKSZÁDI« és »SZTOJKAI« ásványvizekről szóló hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Nyilatkozat.

Én a szolyvai vizet a légutak hurutjánál már több év óta rendszer és meg vagyok róla győződve, hogy haátsa a külföldi vizekkel egyenrangú. Én legalább soha seltersit, vagy emsit nem rendelek.

Dr. Csatkai Ignác.
DARUFALVA
(Sopron m.)

TÁVIRATOK.

A királyné emlékezete.

Budapest, szept. 10. Erzsébet királyné halálának évfordulója alkalmából úgy itt mint Bécsben gyászisteniszteleteket tartottak. A király Schönbrunnban volt és ott csöndes misét hallgatott. Majd bekocsizott Bécsbe és lement a kapuczinusok temploma alatt levő sírboltba, a hol a királyné koporsója előtt sokáig imádkozott.

Ki lesz az elnök?

New-York, szept. 10. A mostani elnök Mac-Kinley újból elfogadta a jelöltséget az elnökségre.

Lesz-e akasztás.

Budapest, szept. 10. A vérlázító szatmári testvérgyilkosság porében párnap mulva bekövetkezik a döntés, mert Papp Bélának és társának Zsoldics Mihálynak kegyelmi kérvényét — kiket a szatmári törvényszék halálra ítelt — szerdán tárgyalja a kuria. Természetesen, óriási érdeklődés várja a döntő ítéletet.

Kitüntetések.

Párizs, szept. 10. A világkiállítás alkalmából Ferencz József császár és király őfelsége a következő kitüntetések adományozta: Picárd Alfréd főbiztosnak a Lipót rend keresztjét, Delaunay-Belleville Louis vezérigazgatónak az első osztályú vaskorona rendet, Arago François első osztályú nagykövetségi titkárnak a Ferencz József-rend nagykeresztjét és Chardon Henrik vezértitkárnak a Ferencz József-rend középkeresztjét a csillaggal.

A burok küzdelme.

Fokváros, szept. 10. Buller tábornok átkelt Mauchbergen, mely 10 mértföldnyire van keletre Lydenburgtól. Utközben ismét ellenségre bukkant, heves összeütközése is

lehetett a burokkal, mert az ágyuzás Lydenburgig hallatszott.

Mi lesz a burokkal?

London, szept. 10. A délafrikai viszonyokat illetőleg azt mondta Hamilton lord, hogy Transvaal lakosságával nem szándékoznak úgy bánni, mint legyőzött népfajjal. Ellenkezőleg, azon elv szerint kell velük bánni, hogy egyenlő jogot minden fehér embernek. Ilyen módon szabad alapon oly kormányzatot létesítenek, hogy Transvaal rendkívül gazdag segélyforrásaival csakhamar a béke és a jólét hosszú korszakába léphe.

Kínáról.

London, szept. 9. Hamilton államtitkár kifejtette, hogy a hatalmak egyértelműleg ellenzik China felosztását, vagy valamely terület megszerzését. Elégtételt akarnak az elkövetett bűntényekért és biztosítékot, hogy azok nem fognak ismétlődni.

A galicziai hadgyakorlatok.

Bécs, szept. 9. Krieghammer hadügyminiszter a hadgyakorlatokhoz Jasnoba utazott. Ottó, Károly, Ferdinánd és Ferencz Szalvator főherczegek tegnap a Jasno melletti Jeliczebe utaztak. E gyakorlaton őfelsége is jelen lesz.

A román-bolgár konfliktus.

Bukarest, szept. 10. A bolgár lapoknak azok az állításai, mintha a román rendőrség rosszul bánnék az elfogott bolgárokkal és még kizárná is őket, teljesen alaptalanok és a leghatározottabban megczáfoltatnak. Épp úgy koholtak az idézett nevek, valamint a fölhozott tények és részletek is. A román kormány abban a helyzetben van, hogy a vádak tarthatatlanságát kimutathatja.

Tőzsde.

Bpest, szeptember 10.

Buzakinálat jó, vételkedv gyöngye. — Lanyha irányzat mellett 20,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemű változatlan.

Időjárás: Szép

Októberi buza	— — —	7.65—66
Áprilisi buza	— — —	8.05—06
Októberi rozs	— — —	7.09—10
Áprilisi rozs	— — —	7.44—45
Májusi tengeri	— — —	4.94—95
Októberi zab	— — —	5.26—27
Augusztusi repce	— — —	14.45—50

Nyiltér.

Főügynökség.

Kiadó, egy elsőrangú élet- gyermek és baleset biztosító intézet részéről, előkelő, szorgalmas, és megbízható urnak vagy cégnek. Nagy jövedelem érhető el, aránylag kis fáradsággal. Az e téren már működöt, vagy működő egyének előnyben részesülnek. Részletes ajánlatok Goldberger A. V. h. r. íródjába Budapest IV Váci utca 20 kéretkez. „Belföldi“ jelige alatt.

Napiparancs az öngyilkosság ellen.

szept. 10.

A francia lapok egy nagy feltűnést keltő katonai napiparancsot közölnek, a melyet Clamorgan ezredes; a 2. francia tengerészkatona ezredparancsnoka adott ki abból az alkalomból, hogy az ezred két katonája megölte magát. A napiparancs ez:

Néhány nappal ezelőtt a kerheuni őrségen egy katona öngyilkossá lett. Ma reggel a kaszárnyában egy őrmester ölte meg magát. Jobb ha nem is említjük a nevüket. A két halott mélyen elszomorít minket, a mint elszomorít az, ha halljuk, hogy egy bajtársunk megszökött az ezredétől, hogy valami büntetést követett el. Az öngyilkosság a katonára nézve annyi mint a dezertálás: az őrhely elhagyása vagy az ellenség elől való megtutamodás. Ezért fájdalmas, de igazságos szokás, hogy az öngyilkos katonákat nem részesítik katonai végtisztességben. Az istenfélő és hazaszerető katona nem ismeri az öngyilkosság kísértését.

A mostoha anyját meggyilkolta.

(Saját tudósítónktól.)

Horgos, Szept. 9.

Tornai Ádám gazdálkodó új menyecskét hozott a házhoz. Az elsőfeleséget megsiratta s a másodiknak gondozásába adta Sándor fiút. Az új anya azonban mindennel törődött csak a fiúval nem, a ki fölnevekedett, 16 esztendősen lett a nélkül, hogy megismerhette volna az anyai szeretetet. Csak rossz napjai voltak, keserűséget hozott számára minden óra, úgy, hogy teljesen elkeseredve, véres tetre határozta el magát. Elteszi láb alól azt az asszonyt, a ki örökébe lépett édesanyjának annak a jóságára nélkül.

Kifőzte a tervet és csak az alkalmat várta, amikor hozzáláthat a végrehajtáshoz. Az alkalom nem is késett sokáig. Az öreg Sornai egy este kiment a szőlőjébe azzal a meghagyással, hogy csak másnap jön újra vissza.

Sándor gyerek ezalatt szótlanul ült az udvar egyik zugában s mikor mostohája az istállóba távozott, hogy megnézze a teheneket, baltát ragadott és utána lopdózott. Megkerülte a gyanútlan asszonyt s a baltával iszonyu csapást mért a fejére.

Az asszony leszédült a földre, a Sándor gyerek pedig csak most kapott vérszemet. Neki látott anyjának és addig ütötte, verte, amíg belefáradt. Azután otthagya a fejszét és nyakába vette a világot.

A gyilkos fiút ma tartóztatták le a csendőrség. Kihallgatásakor beismerte tettét, a mire gonosz mostohájának rossz bánásmódja vitte.

Apróságok.

Manóver után.

Immár lefujtak, nem sokára Itthon teremnek a bakák, Népesebb lesz a Baross utca, Népesebb lesz a promenád.

Népesebb lesz a kurta kocsmá,
Hol kréta körül nincs hiba.
S népesebb lesz a népszámlási
— Jövő évi statisztika.

Új ministeriumok.

Fővárosi lapok közlik, hogy a belügy miniszteriumban egy új ministerium szervezésére irnak törvényjavaslatot s ezen a közegészségi ministerium lesz. Tudósítónk utána járt a dolognak s kiderítette, hogy ugyanez alkalommal a többi ministeriumokból is szakadnak ki egyes új tárcaék. Például a keresk, ministeriumból magából, a következő új ministeriumok lesznek egyelőre:

Vasut-ministerium, posta-min., táv beszélő-min., utalvány min., levél-min., levelező min., gabonakereskedelmi-min., fakeskedelmi min., norinbergi és rövidáru stb. végül vegyeskereskedelmi-min. (Folytatjuk.)

Egy majom halálára.

(Lesing után.)

Kimúltál, a kedves pávián,
Ki hosszú esztenédök során
Minket utánzálsz szaporán. —
De én fogadni merek ám,
Hogy ebben későn vagy korán
Majd mi utánzunk, pávián,

Pontosan.

— No, hogy aludtál az éjjel. Elalvás előtt számláltál e, ahogy mondtam?
— Oh, igen. 18. 000-ig számláltam.
— S elaludtál, ugy-e?
— Nem, Akkorra már fel kellett kelni.

Szerk. üzenetek.

Koma II.A kén jele a vegytanban S. De azért a kéngura nem S.-gura.

Találós mese. Nem rossz? Ön feladja a következő találós mesét: Volt egy apának két lánya. Egyik pupos, másik sánta. Az apa a sántának testálta négy ezer holdnyi tehermentes birtokát. A puposnak pedig csak egyszerű kelengyét adott. Azt kérde most ön, hogy a kettő közül melyik jár jobban? Hát persze, hogy a pupos, — mert hisz a sánta rosszul jár.

Közigazdaság.

Magyar parasztagdák Párisban.

Szeptember 8-án külön vonat indul Te mesvárról Párisba. Eonél a külön vonatnál érdekesebb vendégek nem igen szálltak még ki a párisi pályaudvarán.

A legnagyobb magyar egyesület, a „Süd ungarischer Bauernverein“, Dél magyarországi paraszti egyesület melynek vagy 12.000 tagja tulnyomó részben német, rendezte ezt a külön vonatot Párisba, mely kiránduláson az egyesület több száz tagja vesz részt.

A parasztagdák Németországban át mennek Párisba és a német városokban ünnepélyes fogadtatásban lesz részök.

Ezeknek a németajku földművelőknek, igen jól folynak dolgaik és a magyar föld legmegelégedetebb elemeit ők képviselik.

Elmondhatják most majd német testvéreiknek, hogy hazugok azon rágalmak, melyeket az erőszakos magyarosításról terjesztenek ellenfeleink, mert lám, ezen egyesület tagjai

alig tudnak magyarul és mégis vígan élnek itt,

De gyermekeik, azok már magyarok lesznek, hihetőleg a Bánságban is ahol szintén jó hazafiak laknak.

A Párisba kiránduló tagjai többek között azt is elmondhatják német testvéreiknek, hogy áldás van itt a munkás kézen, mert ime az egyszerű földmiveseknek még párisi utra is telik, mert ők nem panaszkodnak és siránkoznak, hanem dolgoznak és modern gazdálkodást üznek meg is lelik munkásságuk jutalmát.

Különtélek

— A kézírás. Bejön a magyar a takarékbba megújítani azt a zöldes színű papírost, amelyik immár nemcsak az uri kuriákat viszi el, de kikezdte a ködmönös embereket is,

Hozza hűségesen a keskeny kutyanyelvet s odaadja egy fekete bajuszu urnak, aki a rács mögött ír valamit egy ménkü nagy könyvbe:

— Ehun van-e!

Ott átveszik tőle, aztán megnézik, hogy rendben van-e mindegyik kelleke. Végül rájönnek, hogy az egyik aláírás, éppen a magyaré, hiányzik s ezért visszaadják neki, hogy írja ő is alá.

A jó ember megvakarja a fejbubját, nézi sokáig a papírost, aztán csak annyit mond:

— Nagy baj van ám.

— Ugyan mi? adják fel belül a szót.

— Hát az a baj, hogy nem írhatom alá, mert nincs itt a mustrája.

+ A világ nyelvei. A föld lakott és ismert részében ezerhatvannégy nyelvet beszélnek. Németül vagy hatvanöt millió beszél, angolul körülbelül száz millió, francziául negyvenöt, olaszul huszonhét, spanyolul ötven, portugálul huszonöt, oroszul hetven millió. A hindu nyelvet száz millió ember beszéli csak a kínai nyelvet beszéli több millió ember, négyszáz milliónál is több.

CSARNOK.

Dr. Moreau szigete.

— Regény. —

Írta: K. G. Wells.

A »Debreczeni Hirlap« számára fordította:

Mikes Lajos.

[Utánnycmás tilos

(Folytatás.) 46

— Fenevadnak! szólt. Ön a fenevad! Az megissza, mint jó keresztényhez illik, a mivel megkínálják. Jöjjön velem, Preudick!

— Az istenért, megálljon! — kiáltottam!

— Félre az utamból, ordított s hirtelen kirántotta revolverét.

— Jól van, szóltam s félre álltam utjából. Már-már rávettem magam, mikor a kilincstre tette a kezét. de visszatartott használatlan karom;

— Fenevadat csinált saját magából. Most már bátran közéjük mehet.

Felrántotta az ajtót, s félig megfordulva visszakialtott: Ostoba számár vagy Preudick! Mindig félsz és mindig képzeldől. Elérkezünk a véghez. Kötelezem magam, hogy hol-

nap elmetszem a torkomat. De ma éjjel ünnepet akarok tartani.

Megfordult s kiment a holdas éjszakába. — M'lig! Kiáltott. Hol vagy öreg barátom?

Három elmosódó lénytűnt fel a halvány part szélén a hold ezüstös fényében. Bámészkodva megálltak. Majd láttam, a mint M'ling pupos háta felbukkant a kerítés sarka mellett.

— Igyál, kiáltott Montgomery. Igyatok barmok! Igyatok s váljatok emberekké! Ordögbe is, én vagyok a legügyesebb! Moreau erről megfélekedezett. Ez az utolsó simítás rajtatok. Igyatok, ha mondom! S aztán feltartott kezében lobogtatva a palackot, gyors léptekkel nyugat felé iramodott.

A kapuhoz mentem. A holdfény ködös távolán keresztül láttam, a mint adott a pálinkából M'lingnek, s aztán fekete foltta olvadt össze mind az öt alak.

— Énekeljétek! ordított Montgomery. Énekeljétek velem! Hallgass vén Preudick! Hallgass vén Preudick!

A fekete csoport újra öt külön alakká vált s lassan eltűnt előlem a holdvilágos parton. Mindenikük a maga módján ordított, távozás közben. Majd hallottam, a mint Montgomery kiáltott: Jobbra kanyarodj! s aztán ordítva beleveszték a fák fekete sűrűségébe. Végre lassan, lassan elnyelte az ordítást is az éjszaka csöndessége.

A tele hold letelé hanyatlott már nyugaton, ragyogó fényt öntve szét an éma tájon. A fal vagy egy yardos fekete árnyat vetett lábam előtt. Az árnyék és az alakatlan szürke tenger között, mintha csupa gyémántból lett volna, villogott, ragyogott a holdfényben a part fehér lávák, kristályos fővénye. Hátam mögött vöröses meleg lánggal égett s parafin lámpa.

Majd becsuktam az ajtót, bezártam s odamentem, a hol Moreau és utolsó áldozatai, a véredek, a láma s még néhány megnyomorított állat feküdt. Arcza még retentő halála után is nyugodt, határozott maradt. Üveges nyitott szeme belemeredt a feje fölött ragyogó ezüstös holdba. Leültem a csatorna szélére s elkezdtem meghányingvetni terveimet.

(Folyt. köv.)

Mérlegképes könyvelő,

ki jelenleg egy „Gőz fűrészes és Örlőmalom részvény társaságnál“ mint főkönyvelő van alkalmazva állását változtatni óhajtja. Szíves megkereséseket, „Gőzfűrészes Tisza-füred“ kérek.

Alföldy Aladár.

Tisza-Örvény. u. p. Tisza-Füred.

MAPPIN és WEBB Ltd.

London és Cheffield

ezüst és ezüstözött áruhárosok a híres Princess Plate egyedüli, valamint igen finon uri és női utazó és pipere táskák készítői.

Antaraktárukat Budapesten jelentékenyen megnagyobbították. Felkérem a n. é. közönséget a nagy számban érkezett gyönyörű tárgyak megtekintésére.

A cég magyarországi főképviseelője:

KÜRSCHNER M. BUDAPEST

IV. Koronaherczeg-utca 17. I. em. (Szervita épület 9-től 6 óráig)

Vasuti menetrend

Érvényes 1900. Május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)			
Debreczenből indul	V o n a t		Erkezik
P.-Ladány*	12.—	déli	Vegyesvonat 1.28 délután
P.-Ladány	7.10	este	Személyvonat 8.40 este
Budapest	9.01	délelőtt	Gyorsvonat 1.5 délután
Budapest	12.36	délután	Személyvonat 8.1 este
Budapest	10.27	éjjel	Személyvonat 5.5 reggel
Budapest	4.16	délután	Gyorsvonat 9.40 este
Debreczen—M.-Sziget			
Királyhaza	5.22	reggel	Személyvonat 2.08 délután
M.-Sziget	2.56	reggel	Személyvonat 9.50 délelőtt
M.-Sziget	3.56	délután	Személyvonat 10.50 éjjel
M.-Sziget	12.17	délután	Gyorsvonat 4.56 délután
Szatmár-Németi.	7.58	este	Tv. sz. sz. 12.03 éjjel
Szatmár Németi	6.46	este	Gyorsvonat 8.50 este
Debreczen—Szerencs			
Szerencs	8.22	reggel	Személyvonat 11.24 délelőtt
Szerencs	4.01	délután	" 7.03 este
Szerencs	6.58	este	" 10.43 éjjel
Debreczen—Füzes-Abony			
Füzes-Abony	4.42	reggel	Vegyesvonat 10.24 délelőtt
Tisza-Füred	4.21	délután	" 7.56 este
Debreczen—Nagy-Léta—Vértes			
N.-Léta—Vértes	8.35	reggel	Vegyesvonat 10.43 délelőtt
N.-Léta—Vértes	4.31	délután	" 6.18 délután
Debreczen—Tisza-Lök			
Tisza-Lök	5.28	reggel	Vegyesvonat 9.17 délelőtt
"	4.06	délután	" 7.29 este
H.-Nánásig	11.20	déli	" 1.18 délután

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik	V o n a t		Indul
P.-Ladány	7.41	reggel	Tv. sz. sz. 6.08 reggel
P.-Ladány	5.14	reggel	Személyvonat 4.06 reggel
Budapest	3.36	délután	Személyvonat 9.15 délelőtt
Budapest	6.26	este	Gyorsvonat 1.55 délután
Budapest	2.33	éjjel	Személyvonat 7.05 este
Budapest	11.44	délelőtt	Gyorsvonat 6.50 reggel
M.-Sziget—Debreczen			
Szatmár-Németi.	8.46	reggel	Gyorsvonat 6.42 reggel
Szatmár-Németi.	7.51	reggel	Személyvonat 3.45 reggel
M.-Sziget.	12.16	délután	Személyvonat 6.— reggel
Szatmár-Németi.	6.45	este	Személyvonat 2.47 délután
M.-Sziget	3.55	délután	Gyorsvonat 11.30 délelőtt
M.-Sziget	10.12	éjjel	Személyvonat 3.39 délután
Szerencs—Debreczen			
Szerencs	8.07	reggel	Személyvonat 5.— reggel
Szerencs	12.07	délután	Személyvonat 9.03 délelőtt
Szerencs	7.53	este	Személyvonat 5.10 délután
Nagy-Léta—Vértes—Debreczen			
N.-Léta—Vértes	7.18	reggel	Vegyesvonat 5.25 reggel
N.-Léta—Vértes	3.13	délután	" 1.05 délután
Tisza-Lök—Debreczen			
Tisza-Lök	8.17	reggel	Vegyes vonat 5.06 reggel
Tisza-Lök	6.35	este	" 2.35 délután
H.-Nánás	3.30	délután	" 1.30 délután
Füzes-Abony—Debreczen			
Tisza-Füred	8.—	reggel	Vegyesvonat 4.18 reggel
Füzes-Abony	5.45	délután	" 11.35 délelőtt

Árverési hirdetés.

A közshadseregbeli lovaskaszánya mellett levő Juhász József né mintegy 4 köblös Hegedüs István féle mintegy 2 köblös-Szotyori Nagy Károly féle mintegy 8 köblös majorsági föld, laképülettel, szőlőültetmény nyel és gyümölcsösrel együtt az 1900 évi Október hó 1-től az 1903 év Október 1-ig terjedő három évre az 1900 évi Szeptember 24-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében tartandó árverésen haszonbérbe adatni fog.

Miről az árverelni szándékozók azzal értesítettek, hogy a kikiáltási ár 10% a készpénzben, bántapénzül az árverelő bizottság kezéhez leteendő s hogy az árverési feltételek a számvevősegnél megtekinthetők.

Debreczen 1900 Szeptember 6.

A Városi tanács.

Bikszádi

árlappal
és ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
kutkezelőség
BIKSZÁD,
(Szatmármegye.)

Bikszádi

Ásványos gyógyvizet,
mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesőhurut hangzálag hurut, vércöpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsucs hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá kitűnő eredményt értek el a BIKSZÁDI VIZ alkalmazása által emésztetelenség, idült és hevenygyomorhurut, máj és epe hólyagbántalmánál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőkénél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérleje s a sztojkai viz főelárusítói:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

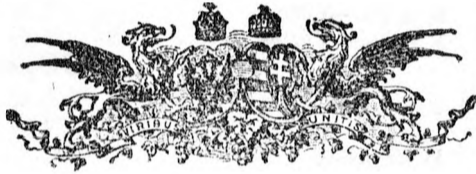
Sztojkai

Ásványvizet
mint Erdély gyógyét, nem hiába nevezték el magyar karlsbadl viznek, mert tény leg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj és epe hólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönbön cukorbetegségnél alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatásu a SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ a légzőszervek összes bántalmánál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ dus szensavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital párgját ritkítja. A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ hosszas használatra az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.
Főraktár Szabó Zsigmond ur fűszerüzletében Debreczenben.

Sztojkai

árlappal
és ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
forráskezelőség
SZTOJKA.
u. p. Magyar-Lápos,
(Szolnok-Doboka m.)

Cs. és kir.

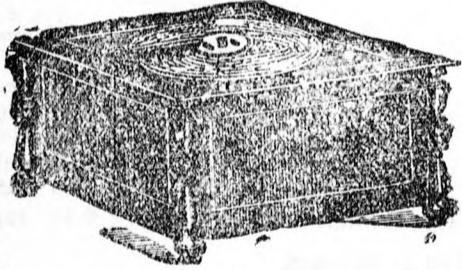

udv. hangszergyár.

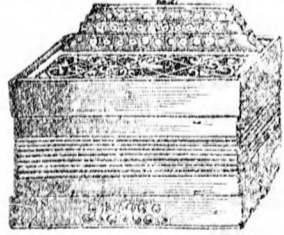
Sternberg Armin és Testvére,

Főraktár és iroda: Budapest, Kerpesi-ut 36.

Mintur-Ariston.

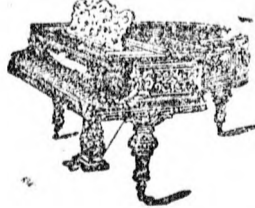

Ezen új találmányu bájos hangszerezen a legkedveltebb magyar vagy más nótákat elhuzhatja még az is, kinek fogalma sincs a zenéhez. Ára 8 frt 50, a kóták darabja 25 kr.

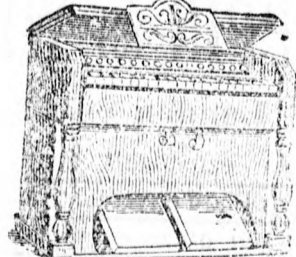
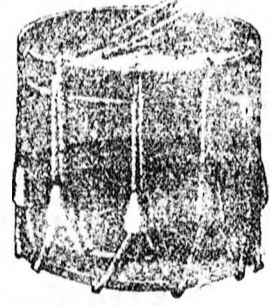

Kitűnő hangu harmonikák
3 frittól feljebb 4, 5, 6, 8, 10 frt.

Iskolai hegedűk.

Dallama csengő, egyenlően tömör erőteljes hangu zongorák a legdusabb választékban.

Mindenütt kitűnőnek elismert, saját gyártmányu iskola, szalon és egyházi harmoniumok.

Erard, Feurich, Kern, stb. világhírű zongorák kizárólagos képviselője,

Képes árjegyzék: a) harmonikákról, b) mechanikai zenélő művekről és zenélő dísz tárgyakról, c) az összes egyéb hangszerekről mint hegedűk, fuvolák, czimbalmok, cziterák, harmoniumok, zongorák stbről ingyen és bérmentve küldetik, csak megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatuk az árjegyzék.

Vendéglőknek zenélő automata.

Debreczen, nyomtatott Kutasi Imre könyvnyomdájában.